

Ἄς ἀνθοβολήσῃ μοσχομύριστο τὸ περιβόλι τῆς ἐλπίδας. Μὲ τὸ ἔσπνυμα τῆς ἄνοιξης θὰ ἔξπροβάλουν μαρμαροστόθες καὶ σγουρόμαλλες νεραίδες, παρθένες ἡμερες καὶ γελαστές, νὰ θερίσουν κλάδους λεμονιάς καὶ νὰ πλέξουν τὰ ἱερὰ στεφάνια, ποῦ θὰ στεφανώσουν αὔριο τοὺς ὥραίους νυμφίους, γλυκοτραγουδώντας :

— ὦ ἑσείς, ποῦ διαιώνίζετε τὴν γενεὰ τοῦ ἐπιγείου βασιλέως, μὲ τὴν χάριν σας αὐτὴ περίτρανα δοξολογεῖτε τὴ θεία παντοδυναμία. ὦ ἑσείς, ποῦ βυζαίνετε ἀχόρταγοι τὸ γάλα τῆς ἀγάπης καὶ ραντίζετε μὲ τοὺς ὀμβροὺς τοῦ ἔρωτά σας τὰ ρόδα τῆς ζωῆς, νὰ ἦσθε εὐλογημένοι.

[Μαρτίου 20, 1901]

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ἀξιότιμε Κύριε Ἰ. Ἀρσένη,

Λαμβάνω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς πέμψω ἐν διηγημάτιόν μου διὰ τὴν φιλιότην «**Ποικίλῃν Στοάν**» ἧς ἡ ἐν γένει ἔξοχος παρασκευή, ὑπὸ τὴν ἀρίστην ὑμῶν διεύθυνσιν, πλουτίζει ἀληθῶς τὴν Φιλολογίαν καὶ **Καλλιτεχνίαν** τῆς ἡμετέρας Πατρίδος δι' ἐνὸς ἀπαραμίλλου εἰς τὸ εἶδος αὐτοῦ ἔργου.

Ἐὰν σᾶς περισσεύῃ μικρὰ τις γωνία, φιλοξενήσατε τοῦτο συμφώνως τῇ ἐπιθυμίᾳ σας.

Μετὰ διακεκριμένης ὑπολήψεως
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΡ. ΖΛΑΤΑΝΟΥ

ΤΟ ΛΕΥΚΟΦΟΡΕΜΕΝΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

ΕΤΑ τὴν τρομερὰν σύγκρουσιν, ἣν τὸ ἀτυχές μας ἀτμόπλοιοι «**Ζέρδα**» ὑπέστη κατὰ τὴν ἀποφράδα καὶ σκοτεινὴν ἐκείνην νύκτα τοῦ Δεκεμβρίου 189..., δὲν ἦτο δυνατόν ἐπὶ πλέον ν' ἀνθέξῃ. Ὅξεῖς καὶ αἰρνίδιοι συριγμοὶ τοῦ κινδύνου καὶ τῆς ἀπελπισίας, ἐξερχόμενοι ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ κλυδωνιζομένου σκάφους, μᾶς ἀνήγγελλον λίαν εὐκρινῶς, φεῦ! ὅτι ἡ στιγμή τοῦ καταποντισμοῦ δὲν ἦτο μακρὰν, καὶ ἴσως ἐντὸς ἡμισείας

τὸ πολὺ ὥρας ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλίπωμεν αὐτό, βορὰν τοῦ ἀδηφάγου Πόντου, καὶ ζητήσωμεν ἄσυλον—μόνην σωτηρίαν—ἐπὶ τῶν λέμβων καὶ τῶν σωσιβίων... Τὰ ὕδατα εἶχον ἤδη ἀρχίσει εἰσερχόμενα ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, πλημμυροῦντα τὸ πᾶν, προξενοῦντα φόβον ἀπερίγραφτον μεταξὺ

τῶν ἀτυχῶν ἐπιβάτων. Εἶδον ἐξελισσομένας σκηνάς κατὰ τὴν ἀλησμόνητον ἐκείνην νύκτα, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν θέλω εὐκόλως λησμονήσει, σκηνάς προξενούσας λύπην καὶ ἀπελπίσαν. Γυναῖκες λιπόθυμοι, μὲ λυμένην κόμην καὶ ἄτακτον περιβολὴν μετεφέροντο τῇδε κάκεισε ἐπὶ τῶν στιβαρῶν βραχιόνων τῶν ἡλιοκαῶν καὶ γενναίων ναυτῶν, ἀμιλλωμένων ποῖος πρῶτος νὰ σώσῃ καὶ καταβιδάσῃ ἐπὶ τῶν λέμβων περισσοτέρους ναυαγούς. Μητέρες λυσίκομοι καὶ γονυπετεῖς, τείνουσαι ἱκέτιδας χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. Περαιτέρω ἄλλαι μετὰ φόβου συμπλέκουσαι τὰς χεῖρας, οὐδὲ δάκρυ κἂν κατορθοῦσαι νὰ χύσωσι... Νεαραὶ μητέρες ἐν τῇ υπερβολικῇ ἀπελπίσῃ των ζητοῦσαι τὰ φίλτατά των τεκνία, τὰ ὁποία ἀστραπιαίως ἢ γοργῇ καὶ χαλύβδινος χεὶρ ναύτου μετέφερεν ἐπὶ ἄλλης λέμβου πρὸς σωτηρίαν καὶ τὰ ὁποία ἴσως ποτὲ πλέον δὲν ἤθελον ἐπανίδει τὸν κόσμον τοῦτον. Γυνὴ τις, ἀντιληφθεῖσα τὸν σύζυγόν της πνιγόμενον, ἐρρίφθη ἀπελπισ ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ καταστρώματος, εὐροῦσα οὕτω μετ' αὐτοῦ τὸν θάνατον ! Νεόνυμφόν τι ζευγος, διάγον τριήμερον μόλις εὐδαιμονίαν, καὶ εὐρεθὲν ὡς ἐκ κακῆς συντυχίας ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲν ἐπείσθη νὰ χωρισθῇ ἢ νὰ κατέλθῃ ἐπὶ τῶν λέμβων πρὸς σωτηρίαν, ἀλλὰ παραμείναν τελευταῖον ἐπὶ τοῦ σκάφους, εὔρε τὸν θάνατον ἀκαριαίως καὶ ἀλληλοκρατούμενον.

Θέαμα φρικτὸν καὶ σπαραξικάρδιον ἐν ταύτῳ, διότι ἄπαντες οἱ ἐπιβάται τῆς «Ζέρδας» ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἔσπευδον ἐπὶ τῶν λέμβων, ὠθοῦντες καὶ ὠθούμενοι, σύγχυσις δὲ φωνῶν καὶ ἄραι ἢ ἀνωφελεῖς ἱκεσίαι ἠκούοντο πανταχόθεν. Εἶδον λέμβον φέρουσαν δωδεκάδα γυναικῶν καὶ μικρῶν παιδίων, ὀργυιάς δὲ τινὰς μακρὰν ἡμῶν ἀνατραπέεισαν ὑπὸ πελωρίου κύματος, μηδενὸς ἐξ αὐτῶν τῶν ἀτυχεστάτων ὄντων φρεσίντος. Τὴν θλιβεράν ἀκρίβως ἐκείνην στιγμὴν τρεῖς-τέσσαρες κατ' ἐπανόληψιν συριγμοὶ μᾶς διέτασσαν νὰ ἐπιβῶμεν τῶν λέμβων ἄνευ χρονοτριβῆς, διότι τὸ σκάφος ἤρξατο κλυδωνιζόμενον καὶ κλίνειν ὁλονὲν πλαγίως. Καὶ οἱ ἐπὶ τὰ τελευταῖοι ἐπιβάται τῆς ἀτυχοῦς «Ζέρδας» εἰσῆλθομεν ἐπὶ λέμβου, ζητοῦντες καὶ ἡμεῖς ἄσυλον, ζητοῦντες σάνιδα σωτηρίας. Οἱ ἐπὶ τὰς οὗτοι ἦσαν ὁ ναύκληρος, ὁ ἱατρός, ὁ πλοίαρχος, ὁ κελευστής καὶ ἐγὼ μετὰ δύο παλαιῶν μου φίλων καὶ συνταξιδιωτῶν. Εἴχομεν ἀπομακρυνθῇ τοῦ ἀτμοπλοίου περὶ τὰς ἑκατὸν ὀργυιάς, ὅτε εἶδομεν αὐτὸ μέσῳ τῶν ἀστραπῶν δίκην ράκους καταποντιζόμενον. Ἡ λύσσα καὶ ὁ σάλος τῆς θαλάσσης ἦτο ἀπερίγραπτος κατ' ἐκείνην τὴν ἀπαισίαν καὶ φοβεράν στιγμὴν, τινὲς δὲ ἐξ ἡμῶν ἐκ φόβου καὶ ταραχῆς ἐσκεπάσαμεν τὸ πρόσωπον διὰ τῆς παλάμης, μὴ τολμῶντες ν' ἀτενίσωμεν ἐπὶ πλέον τὸ φοβερώτατον τῶν στοιχείων: τὴν θάλασσαν. Ἐπὶ πολλὰς κατὰ σειρὰν ὥρας ἐξηκολουθοῦμεν κωπηλατοῦντες ἐναλλάξ καὶ μετ' ἀδημονίας, ἀναμένοντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἄφρευκτον τὸν θάνατον, ἐνῷ ἀστραπαὶ μετὰ βροντῶν καὶ κρουνοὶ βροχῆς μᾶς κατέβρεχον μέχρι μυελοῦ τῶν ὀστέων.

Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἤλπιζε νὰ ἐπανίδῃ τὴν πεθητὴν ἀκτὴν, οὐδεὶς ἤλπιζε τὴν σωτηρίαν. Ἡμεθα ἐντελῶς ἀπέλπιδες καὶ εἰς τὴν διάθεσιν

τῆς εἰμαρμένης. Τὴν ἀπερίγραπτον ἀπελπισίαν μας ἤϋξανον ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἀνεχεῖς ροκέτται, μακρόθεν ριπτόμεναι τίς οἶδεν ὑπὸ ποίου πλοίου, παλαίοντος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μαινομένου Ὀκεανοῦ . . . Οὕτω διήλθομεν ὅλην τὴν νύκτα, ἀμφιβάλλοντες πάντοτε περὶ τῆς σωτηρίας μας, τὴν δὲ πρωῒαν παρετηρήσαμεν εὐχαρίστως ὅτι ἡ θάλασσα ἤρξατο βαθμυδὸν κατασιγάζουσα. Ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα ν' ἀρθρώσωμεν οὐδὲ λέξιν. Ὁ φόβος, ἡ πείνα, καὶ τὸ ψῦχος μᾶς ἐξήντησαν τελείως. Τὰ ξηρὰ χεῖλη μας ἐβρέχονμεν ἀλλεπαλλήλως διὰ τοῦ ἀλμυροῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης, μὴ ἔχοντες ἄλλο ποτὸν ἢ τροφήν. Οἱ δύο αὐτοὶ χεῖς μου φίλοι ἡμιλιπόθυμοι πλέον ἐκ τῆς κακουχίας κατέκειντο ἐν τῷ βάθει τῆς ὕγρᾳς λέμβου. Ἡμεῖς ἐκωπηλατοῦμεν πάντοτε ἀλλήλοδιαδόχως, ὅτε περὶ τὴν ἐβδόμην ἐσπερινὴν ὥραν διεκρίνομεν μακρόθεν πρὸς Β. βράχους ἀποκρήμονας, πρὸς τοὺς ὁποίους διηυθύνσαμεν τὴν λέμβον. Ὁ ἀνακράζοντες ὁμοφώνως Γῆ, Γῆ! Ἐσώθημεν ἐπὶ τέλους. . . . Ὁ Θεὸς ἐν τῇ μεγάλῃ του φιλανθρωπίᾳ δὲν μᾶς ἐγκατέλειπεν. Ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου του ἠδόκησε νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς πρὸς ἡμᾶς. Πατήσαντες ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀκτῆς καὶ οἱ ἑπτὰ, ἐκλινόμεν τὸ γόνυ προσευχθέντες θερμότατα, καὶ μετὰ κατανύξεως ἀπεριγράπτου ψάλλοντες μὲ φωνὴν τὸ «Ἐσώσας μας ἐκ τῆς θαλάσσης, Κύριε!» Προσευχόμενοι δ' ἐχύνομεν δάκρυα πύρινα ἀναλογιζόμενοι τὰς νυκτερινὰς μας περιπετείας καὶ τὸν μέγιστον κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διήλθομεν. Οὕτω σκεπτόμενοι καὶ μὴ ἀντέχοντες πλέον ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς κοπώσεως ἀπεκοιμήθημεν ὡς ἡμεθα ἐπὶ τῆς ὕγρᾳς φυκώδους ἀκροθαλασσίᾳς, ὃ δὲ Μορφεύς, διὰ νηδύμου ὕπνου, φιλοστόργως ἔκλεισε τὰ βλέφαρά μας. Οὕτω ἐκοιμήθημεν ἐπὶ πολλὰς κατὰ συνέχειαν ὥρας, ἐξυπνήσαντες δὲ εὗρέθημεν ἐντὸς λευκῆς ἀγροτικῆς καλύβης, ὅπου ἀλίεις γύρωθεν σπινθηρίζουσας ἀνθρακίᾳς ἐθέρμαινον τὰ βρεγμένα ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἐνδύματά μας. Κατάδηλον ἐγένετο οὕτω, ὅτι μᾶς εἶχον μεταφέρει, ἐνῶ ἐκοιμώμεθα, οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι ἄνθρωποι, χωρὶς δὲ νὰ ταραξῶσι τὸ παράπαν τὸν ὕπνον μας, μᾶς εἶχον παράσχει τὰς πρώτας βαθεΐας ἥτοι περιτυλίξαντές μας διὰ ζεστῶν παχέων μαλλίνων ἐνδυμάτων μᾶς εἶχον ἐξαπλώσει ἐπὶ μαλακῶν ἀναπαυτικωτάτων στρωμνῶν. Τὴν φορὰν ταύτην πράγματι εἶχομεν σωθῆ! Κίσσα κεκαρυκευμένη καὶ ἔδεσμα ἐξ ἰχθύων ὀπτῶν ἐκέντησε τὴν ὄρεξίν μας καὶ ὅτε παχύσαρκος γραῖα παρήθηκεν ὑπερηφάνως τὸ γεῦμα ἐπὶ τῆς εὐρείας τραπέζης, ὅλοι μας, ὡς γῦπες ἀρπακτικοί, ἐπεπέσαμεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἐν τρυβλίον διεδέχετο τὸ ἔτερον μετὰ ταχύτητος ἀστραπιαίας. Ἀπαντες ἐτρώγομεν μὲ μεγίστην ὄρεξιν λουκούλων· μόνον ὁ γέρων ναύκληρος, ὁ καπετὰν Λαζαρχῆς, δὲν ἐδοκίμασεν οὐδὲ ψυχίον ἄρτου. Δὲν ἔτρωγε, δὲν ἔπινε καὶ ἦτο πολὺ σκεπτικός, συσπῶν ἀκαταπαύστως τὰς λευκὰς πυκνὰς ὀφρὺς του. Τί ἔχεις, γέροντα; Τὸν ἠρώτησε δύο-τρεῖς φορὰς μετὰ περιεργείας ὁ πλησίον του καθήμενος πλοίαρχος τῆς Ζέρδας. Δὲν μᾶς λὲς τί ἔχεις, γέροντά μου; «Χμ, χμ! Καπετάνιο μ', μὴν τὰ ῥωτᾷς... Τί νὰ ᾤχω ὁ δύσμοιρος, τί θέτε νὰ ᾤχω; Ἡ καρδοῦλά μ', ἐμὲ τοῦ γερολύκου τῆς θαλάσσης, ραγίζεται,

όπόταν ἀντικρύζω ἐκεῖ ἕψηλὰ τὸν σταχτερό ἐκεῖνο Πύργο ! Χμ, παλληκάρια μ', δὲν ξέρω ἂν σεῖς πιστεύετε τὰ στοιχειά, ἐγὼ ὁμως μὲ τὰ γεροντῆματά μου τὰ πιστεύω καὶ τὰ παραπιστεύω. Φάτε σεῖς τὸ φαγάκι σας καὶ ἰγὼ θὰ σᾶς διηγηθῶ σύντομα καὶ καλὰ μὴν ἀληθινὴ ἱστορία, ἓνα περιστατικὸ λυπητερό καὶ δύστυχο . . . Χμ, παλληκαράδες μου ναυτικοί. Τὴν διήγησι αὐτὴ μοῦ τὴν εἶπε ὁ μακαρίτης μπάρμπα Ριχάρδος, ὅστις εἰς μία περίστασι εἰς αὐτὸ τὸ ξερὸ μέρος καὶ αὐτὸς μοῦ ἔδωκε φιλοξενία καὶ μοῦ ἔσωσε τὴ ζωή». Καὶ βυθίσας ὁ καπετὰν Λαζαρῆς τὰ τρία δάκτυλά του ἐντὸς τῆς ταμβακοθήκης του, παλαιᾶς ἐκ ναστοχάρτου, ἐρρόφησε δράκκα ταμβάκου καὶ ἐπταρνίσθη δις ἢ τρίς κατὰ συνέχειαν ὁ ἀφελὴς γέρων, ὅστις ἦτο πράγματι μοναδικὸς γερο-λύκος τῆς θαλάσσης.

«Πολὺ μὲ συγκινεῖ αὐτὴ ἡ ἱστορία, παιδιά· καὶ ὅταν τὴν διηγούμαι, μοῦ φαίνεται πῶς ἤμην ἐκεῖ, ὅταν συνέβαινε». Καὶ στενάξας ὁ γέρων ἐσπόγγισε δάκρυ θαλερώτατον διὰ τῆς ἡλιοκαοῦς παλάμης του. «Λέγουν πῶς ὁ γέρω-κόμης τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου κατοικοῦσε τὸ Φεουδαλικὸ αὐτὸ σπῆτι, τὸν Πύργο, ὁ ὁποῖος μεγαλοπρεπὴς καὶ πολὺ ἐπιβλητικὸς, πτέκεται ἐδῶ ἀπ' ἐπάνου ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ξερούς βράχους, ὅπου τὰ δένδρα ξερρίζωνονται ἀπὸ τὸν ἄγριον ἀέρα, ποῦ φυσᾷ ἀκατάπαυστα. Ἡ γυναῖκα τοῦ εὐγενοῦς αὐτοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, ἦτο Νορμανδὴ τὴν καταγωγὴν· καὶ λέγουν πῶς τὴν εἶχαν σώσει ἄλλοτε καὶ αὐτήν, ὅταν ἦτο κόρη μικρά, ἀπὸ παρόμοιο φοβερό ναυάγιο, ἀπὸ τὸ ὁποῖον αὐτὴ μόνη ἐγλύτωσεν ὡς ἐκ θαύματος. Ἡ ὠραιότατὴ ὡς ἡ Παναγία κόμηςσα, ἀπέθανε δίδουσα τὴν ζωὴν εἰς ξανθόμαλλο κοράσιο, τὸ ὁποῖον ὁ πατήρ του ὠνόμασε Ναρκίσση, διότι ἦτο λευκὸ, ὡς κρῖνος. Ἡ μικροῦλα ὀρφανὴ ἀνετράφη ἀπὸ μίαν γραῖαν τροφὸν μὲ ὅλην τὴν αὐστηρότητα καὶ τὰς χρηστὰς ὑψηλὰς παραδόσεις τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ ὀνόματος, τὸ ὁποῖον ἔφερεν. Ὅτε ἡ Ναρκίσση ἐπάτησε τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας της, τὴν γραῖαν τροφὸν διεδέχθη παιδαγωγὸς μεσῆλιξ καὶ αὐστηρά, ἡ ὁποία ἀπὸ τὸ πρῶν ἕως τὸ βράδυ κατεγίνετο ἐπιμελῶς νὰ διδάσκῃ τὴν θυγατέρα τοῦ κόμης. Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο μὲ μεγάλην ταχύτητα, καὶ τὰ ἔτη διεδέχοντο τοὺς μῆνας καὶ ἡ Ναρκίσση ἐφθασε τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας της. ὁπόταν ὁ πατήρ της τὴν ἡρᾶσθῶνισε μετὰ τινος ὠραίου ναυτικοῦ, υἱοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν πλουσιωτέρων καὶ μᾶλλον διακεκριμένων ἐφοπλιστῶν τῆς Γαλλίας. Ὁ νεαρὸς μνηστήρ ὠνομάζετο Ὁσκάρ καὶ ἦτο γεμάτος ἀπὸ προτερήματα καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἤργησε νὰ κυριεύσῃ ὅλην τὴν καρδίαν τῆς ὠραιότατης ξανθῆς κόρης, ἡ ὁποία ἔσαν τὸν κύτταξε ἔστὰ μάτια, ἔλεγε πῶς κύτταξε καθρέφτη καθρὸ. Τὸν ἀγαποῦσε τὸν Ὁσκάρ ἡ Ναρκίσση μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς πρώτης ἀγάπης, μὲ τὴν ἀδόλευστη καὶ πιστὴ εἰλικρίνεια κόρης σεμνῆς καὶ ἀβγαλτῆς ἔς τὸν κόσμον. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ὁσκάρ ἔκαμε τὸ μέρος του, ὡς ἔπρεπε, δηλαδὴ ἀγάπησε τὴν κόρην μὲ τὰ σωστά του, μὲ ὅλην τὴν καρδίαν.

Ἐπενοῦσε ὁ καὶρὸς καὶ ὁ Ὁσκάρ ἐπήγαγε κατ' ἀνάγκην εἰς ταξείδιον μακρυνὸν καὶ μὲ καρδιοκτύπι ἐπερίμενε πότε θάλλῃ ὁ καιρὸς νὰ γυ-

ρίση 'ς τὸν Πύργο καὶ νὰ ξαναἰδῇ τὴν ὡραία μνηστή του, καὶ ἐπαναλάβῃ μετ' αὐτῆς τοὺς τερπνοὺς μακρυνοὺς περιπάτους του, τοὺς ὡραίους ἀληθῶς ἐκεῖνους περιπάτους, μέσα 'ς τὰ βουνὰ καὶ 'ς τὴν ὡραίαν ἀκροθαλασσιά. Ἰδίως τὰς νύκτας ὅταν ἡ ἀργυρᾶ σελήνη ἀνέτελλε καὶ ἔρριπτε φῶς καθαρὸ εἰς τὰ πέριξ, οἱ δύο νεαροὶ βλαστοὶ ἀλληλοκρατοῦμενοι περιπατοῦσαν κάθε βράδυ, ἐκεῖ κάτω 'ς τὴν ἄκρη τοῦ βράχου, ὅπου ἀρχίζετο τὸ μονοπάτι. Ψυχὴ μου, ζευγαράκι αὐτό, γεμᾶτο κάλλη καὶ εὐμορφίαι, γεμᾶτο ὄνειρα καὶ ἐλπίδες!... Μέσ' 'ς τὴν τόση εὐτυχία ἀπεφασίσθη καὶ ὁ γάμος νὰ γείνη μετὰ δύο ἀκριβῶς ἔτη, τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων. Ὁ Ὁσκάρ ἀπεχωρίσθη τῆς κόρης, ἀναγκασθεὶς καὶ πάλιν ν' ἀναχωρήσῃ τὴν φορὰν αὐτὴν διὰ τὴν Κίνα καὶ τὴν Ἰαπωνία, καὶ ἔδωκε ὀριστικὴν ὑπόσχεσιν 'ς τὴ μνηστή του ὅτι ἤθελε ἐπιστρέφει ἀκριβῶς τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, μετὰ δύο ἀκριβῶς ἔτη, διὰ νὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του μετ' αὐτῆς, τῆς τόσῃ χαριτωμένης κόρης. Ἀπεχωρίσθησαν μὲ μεγάλη συγκίνησιν καὶ σπαραγμὸ ψυχῆς, ἐλπίζοντες καὶ πλάττοντες ὄνειρα χρυσά... Ἀλήθεια αὐτὸ τὸ χαριτωμένο νεαρὸ ζεῦγος θὰ ἐγένετο τὸ τελειότερο ἀνδρόγυνον ὅλου τοῦ κόσμου, εἶχαν τὰς ἰδίας γνώμας, αἱ σκέψεις τῶν συνηντῶντο παντοῦ, εἰς ὅλας τὰς ἐλπίδας, εἰς ὅλους τοὺς πόθους· ἡ καρδιά τῶν ἐπαλλε ἡ μία διὰ τὴν ἄλλην... Θὰ ἐπανέβλεπον ὁ ἓνας τὸν ἄλλον τὴν παραμονὴ τῶν γάμων τῶν! Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπεχωρίσθησαν οἱ δύο ἀλληλοατρεψόμενοι νέοι... Παρῆλθε πολὺς καιρὸς, χρόνος μακροῦ ἀποχωρισμοῦ δι' αὐτοὺς καὶ τὰ δύο ἔτη ἐπλησίαζον τέλος νὰ τελειώσουν. Ὁλίγας ἡμέρας πρὸ τῶν Χριστουγέννων ἡ συμπαθεστάτη Ναρκίσση ἤρχισε νὰ προετοιμάζῃ τὰ τοῦ γάμου της μὲ τὴν γραϊὰν σύντροφόν της, ἥτις ἔμενε πάντοτε πλησίον της. Ἡ προετοιμασία ἐγένετο μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα καὶ ὁ εὐτυχὴς νυμφίος ἀνεμένετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν. Ἡ μέχρι τῆς ὥρας ἐκεῖνης εὐτυχῆς, ἀλλὰ τόσῃ ἡσυχῇ ἀγροτικῇ ἀποικίᾳ τῶν χωρικῶν ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ κάποιαν ζωὴν, κίνησιν ἀσυνήθη. Αἱ θυγατέρες τῶν ἀλιέων καὶ τῶν χωρικῶν μὲ τὰς ἰδίας τῶν χεῖρας ἐκόσμησαν τὸ ἀπλοῦν μὲν, ἀλλὰ ὡραῖον θυσιαστήριον τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ, τὸ ἐστόλισαν μὲ γιρλάνδας ἀπὸ ἄνθη ἄγρια, τὰ ὅποια τόσῃ σπάνια εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν κατηραμένην ἀκροθαλασσιά... Ὅλα τὰ σπιτάκια ἔλαμπον ἀπὸ καθαριότητα, ὅλα ἐδείκνυνον πόσῃ καὶ ποίαν ἀγάπην οἱ ἀπονήρευτοι αὐτοὶ ψαράδες καὶ χωρικοὶ ἔτρεφον διὰ τὴν ὡραίαν ἀρχοντοπούλάν των, τὴν ξανθὴν, ὡς ἀχιτίδα ἡλίου, πυργοδόσποινα... Μικροὶ, μεγάλοι, γέροντες, νέοι, ὅλοι ἦσαν ἑτοιμοὶ καὶ ἐπερίμεναν νὰ ὑποδεχθῶσιν, ὡς ἔπρεπε, τὸν γαμβρὸν τὸν τόσῃ ἀγαπητόν...

Ἐφθασεν ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, ἔφθασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπεριμένετο ὁ Ὁσκάρ. Ἀπὸ τὴν 5ην ὥραν τοῦ ἀπογεύματος ὁ ἀέρας ἤρχισε νὰ ταράσῃ τὴν θάλασσαν· ἔλεγες καὶ ἐκόχλαζαν τὰ νερά της. Ὁλίγον κατ' ὀλίγον σύννεφα μαῦρα καὶ πυκνὰ ἐσκέπασαν τὸ στερεώμα, ὅπου κανεὶς δὲν διέκρινε πλέον τίποτε... Ὁμίχλη πυκνὴ-πυκνὴ ἐσκέπασε δύο τρεῖς κατὰ σειρὰν ὥρας τὸ νησί. Τὴν 9ην τῆς ἐσπέ-

ρας ἡ ὁμίχλη διεσκεδάσθη ὀλίγον, ἀλλ' ἡ θάλασσα ἡ κατηραμένη πάντοτε ἐξηγριούτο εἰς βαθμὸν ἀπερίγραπτον. Ὁ ἄνεμος ἐσήκωνε ὄχι μόνον τὴν ἄμμον, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ λιθάρια ἀκόμη καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐκινδύνευε νὰ τοὺς πετάξῃ μακράν. Περὶ τὴν 10 παρὰ τέταρτο ἀκριβῶς ὥραν ἐφάνησαν φωτεινὰ σημεῖα πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης μακρῶς. . . Ἦσαν ροκέτται, τὰς ὁποίας ἐρρίπτον μὲ βία ἀπὸ κινδυνοῦν βέβαια πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐδίδε νὰ ἐννοήσουν τὴν λαχτᾶρα καὶ τὸν μεγάλον κίνδυνον τῶν ἀτυχῶν ἐπιβατῶν του. . . Ὅλοι ἐφαίνοντο πολὺ στενοχωρημένοι καὶ τὸ νησί ὁλόκληρο σχεδὸν εἶχε κατέβῃ 'ς τὴν ἀκροθαλασσίᾳ, ἀτυχῶς ἔνευ ἀποτελέσματος, διότι ἔνεκα τῆς τρομερᾶς τρικυμίας, βοήθεια δὲν 'μποροῦσε νὰ δώσῃ κανεὶς. Ἐδοκίμασαν πολλὰ λέμβοι μὲ σωσίβια νὰ φθάσουν τοὺς ναυαγούς, παρ' ὀλίγον ὁμῶς νὰ ξεπεταχθοῦν 'ς τοὺς βράχους καὶ νὰ κατασυντριβῶσι. Φρίκη, φίλοι μου, φρίκη· μόνον ποῦ τὸ συλλογιόμαι, ἀνατριχιάζει τὸ κορμί μου. Οἱ φτωχοὶ ἄνθρωποι τοῦ πλοίου ἦσαν, ὡς φαίνεται, καταδικασμένοι νὰ πνιγοῦν χωρὶς κανεὶς νὰ δύναται νὰ τοὺς δώσῃ συνδρομή, χωρὶς βοήθεια καμμιά. Ὁ ἀέρας ἐγένετο ἀγριώτερος ὅσο ἐπροχωροῦσε ἡ νύχτα, ὁλοένα καὶ ἐδυνάμυνε ὁ καταραμένος. Ὅλοι οἱ θαλασσινοί, οἱ καθ' αὐτὸ ψαράδες, διενευκτέρευαν ἄγρυπνοι, κάτω στὴν ἀκρογιαλιά, ὡς ποῦ τοὺς βρῆκε τὸ πρωί.

Ὅταν ἐγλυκοχάραζε καὶ τὸ φῶς ἐκαθάρισε τὴν καταχνιά, διεκρίναμεν ὅτι τὸ ψῆς βράδῃ κινδυνοῦν πλοῖο εἶχεν ἐξαφανισθῇ πλέον ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα, ἀντὶ δ' ἐκείνου, συντρίμματα πολλὰ, θρύψαλα τρομεροῦ ναυαγίου ἡ θάλασσα εἶχε ρίψει ὅξω. Κάτω 'κεῖ 'ς τὸν κολπίσκον τρία-τέσσαρα σώματα ἀνθρώπων εἶχε ξεβράσει ἡ θάλασσα. Ἀχ, οἱ φτωχοὶ ἄνθρωποι ἦσαν οἱ ναυαγοὶ κομματιασμένοι 'ς τοὺς βράχους. . . Νεκρὸ καὶ ἄμορφο παρὰ πέρα ἐκεῖ ἓνα παλληκαράκι μὲ σωσίβια 'ς τὴ μέση εἶχε, φαίνεται, κατορθώσει νὰ φθάσῃ ὅξω κολυμβῶντας ὅλη τὴν νύχτα, μὰ καὶ αὐτὸ ἀναισθητὸ καὶ παγωμένο ἐκείτουνταν ἐκεῖ. Ἦταν νεκρό... Τὰ πελώρια κύματα τὸ εἶχεν κυλήσει 'ς τοὺς βράχους καὶ τὸ ξανθό-μαλλο κεφαλάκι του εἶχε λάβει θανατηφόρο κύπημα... Τὸ εἶχε φάει κι' αὐτὸ τ' ἀγόρταγο μέγα θηριό, ἡ πικροκυματοῦσα θάλασσα... Τί Χριστοῦγεννα ἦταν 'κεῖνα παιδιὰ μου, τί Χριστοῦγεννα, δὲ λὲς κ' ἦταν κόλαση μοναχὴ! Οὔτε 'κκλησίᾳ, οὔτε καμπάνες... Πένθος 'ς τὸ νησί, πένθος καὶ κλάμματα. Ὅσων 'μαζεύθηκαν τὰ πτώματα καὶ τὰ 'ξάπλωσαν 'πάνω στὴν ἄμμουδιᾳ, μία φωνὴ 'εἰργῆκε ἀπὸ τὸ στόμα ὅλων: Ὁ ξανθομάλλης νέος, ὁ 'ς τοὺς βράχους συντριβείς μὲ ὅλο τὸ σωσίβιο δὲν ἦτον ἄλλος, ἦταν τὸ ξενητεμένο μας παλληκαράκι, ὁ Ὅσκαρ. . . Ἡ Ναρκίσση 'σάν τῷμαθε, ἔμεινε ἄφωνη καὶ βουβὴ 'σάν τὸ ψάρι ὅξ' ἀπ' τὴ θάλασσα ἀπὸ τὴ λαχτᾶρα τῆς καὶ ταραχῆς, μὰ 'σάν συνῆλθε, τὸ κλάμμα τῆς καὶ οἱ θρῆνοι ἔφτασαν ὡς τὸν οὐρανὸ καὶ κανεὶς δὲν ἠμπόρειε νὰ τὴν παρηγορήσῃ... Ἀπὸ τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ ἀρχοντικὸς Πύργος ἔκλεισε τὰς σιδερένιες πόρτες του καὶ δὲν ἄνοιξε ποτὲ πλεὶν τὸ μεγαλοπρεπέστατο, τὸ ἀρχοντικὸ σπίτι. . .

Τὴν ἡμέρα ἀκριβῶς τῶν Χριστουγέννων, ἀντὶ τῶν γάμων, ποῦ 'περιμένανε, ὅλους τοὺς 'θάψανε 'ς τὴν σειρά ἀδελφωμένους καὶ 'ς τὸν ἴδιο λάκκο... Μὰ στὸν λιγοζώητο καὶ πολυχαϊδεμένο Ὁσκάρ 'δῶσανε μνημα χωριστό... Ὅλο τὸ νησί σύσσωμο τὸν ἔκλαψε καὶ τὸν τάφο του ἔρριψε μὲ λούλουδα τοῦ κάμπου. Μικροὶ μεγάλοι τὸν 'ράντισαν μὲ δάκρυα πικρὰ καὶ μὲ λουλούδια μαδημένα γιὰ νὰ τοῦ ἦναι πάντα μαλακὸ τὸ κρεβάτι τοῦ θανάτου!... Αὐτὸς εἶναι ὁ παληόκοσμος, αὐτός, παιδιά μου, αὐτὴ εἶναι ἡ πικρὴ ἱστορία, ποῦ εἶχα νὰ σᾶς 'πῶ».

Καὶ ὁ καπετὰν Λαζαρῆς ἐρόρφησε δράκα ταμβάκου, ὥσει νὰ ἀλλάξη τὴν πικρὰ σκέψι, ὥσει νὰ λησμονήσῃ πρὸς στιγμὴν.

Τὸ μνημα τοῦ νέου εὐρίσκεται ὡς σήμερον ἔτι ἐπὶ τῶν βράχων καὶ πλησίον τῆς λευκοτάτης μικροσκοπικῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου. Τὸν ἔχουν θάψει εἰς μέρος τοσοῦτον ἀπότομον καὶ ἀπρόσιτον, ὥστε οὐδεὶς σχεδὸν τολμᾷ ἄνευ κινδύνου τῆς ζωῆς του νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν τάφον του, νὰ τὸν προσεγγίσῃ. Μόνον τὸ ἀφρισμένον κύμα τὸ ἀφιλόξενον πάντοτε, φιλόξενον λίαν τὴν φορὰν ταύτην, λείπει μετ' ἀγάπης τὸ παραπονεμένον καὶ ἐρημικὸν μνημα. Μόνον τὸ κύμα ἀκοίμητον ὡς Δράκων φοβερός καὶ ὁ γογγυσμὸς τῆς θαλάσσης νομίζεις ὅτι μοιρολογᾷ αἰωνίως τὸν ἄμοιρον νέον, ὅστις τοιοῦτον σκληρὸν εὔρε θάνατον παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα. Καὶ τις ἄλλος εἰσ-
 ἔτι κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων ἐπισκέπτεται τὸ μνημα τοῦτο ἐτησίως ἄνευ διακοπῆς. Τοῦτο εἶναι τὸ λεγόμενον φάντασμα, ὡς τὸ ἀποκαλοῦν πολλοί, τὸ λευχειμονοῦν φάντασμα, τὸ ὁποῖον κατερχόμενον ἡρέμα ἐκ τοῦ μέρους τοῦ Πύργου πρὸς τοὺς ἀπορρώγας βράχους καὶ μέσφ στενοτάτης ἀτραποῦ πλησιάζει τὴν κάτασπρη μικρὰ ἐκκλησία καὶ ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ μακρὰν ὥραν γονυπετήσῃ πρὸ τοῦ τάφου ἐκείνου καὶ στολίσῃ αὐτὸν δι' ἀγρίων χόρτων, ψάλλει ᾠσμὰ τι λυπηρὸν, ᾠσμα, τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνει γοργὰ ἡ ἡχώ καὶ οἱ περίξ ἀπότομοι βράχοι. Καὶ αὐτοὶ οἱ λίθοι νομίζει τις ὅτι συμμετέχουν εἰς τὸ παραπονεμένο ἐκεῖνο τραγούδι, μέσα εἰς τὴν μυστηριώδη σιωπὴν τῆς μεταμεσονυκτίου ὥρας, τὸ ὁποῖον οἱ χωρικοὶ μακρόθεν ἀκούουσιν ἔχοντες ἐκ φόβου κλείσει ἐρημητικῶς τὰς θύρας των διὰ νὰ μὴν ἀντικρύσωσι τὸ στοιχειό. Οὐδεὶς ὑποπτεῖται ἐκ τῶν χωρικῶν ὁποῖόν τι τὸ φάντασμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ ἡ δυστυχὴς μνηστή, ἡ Ναρκίσση, ἡ ἀπορραγισθεῖσα κόρη, ἥτις κατ' ἔτος τακτικὰ ὡς καὶ κατὰ πολλὰς ἄλλας σεληνολούστους νύκτας ἐπισκέπτεται, λευχειμονοῦσα πάντοτε, τὸν ἐρημον τάφον, προσεύχεται παρ' αὐτῷ ἐπὶ μακρόν, καὶ τὸν ραίνει μὲ ἀγριολούλουδα τοῦ κάμπου καὶ μὲ τὰ θερμὰ καὶ πύρινα δάκρυά της. Ὡς τρυγῶν βληθεῖσα θανασίμως ἢ δύσμοιρος νεᾶνις δὲν ἠδυνήθη νὰ λησμονήσῃ ποτὲ ἐκεῖνον, τὴν νεότητά του καὶ τὸν ἄδικον θάνατόν του... τὸν ὁποῖον ἔλαβε. Τὸ λευχειμονοῦν φάντασμα, ὡς ἀποκαλεῖται, μόνον τὰς νύκτας φαίνεται ἐπὶ τοῦ τάφου, τὰς μακροτάτας δὲ καὶ μονήρεις ἡμέρας τοῦ τε θέρους καὶ χειμῶνος, ἔχει ἴδιον ἐρημητήριον, — τί λέγω; Ἐχει, τάφον ἀληθῆ τὸν σιδηρόφρακτον Πύργον, τὸ Φέουδον, τὸ τόσον ἐπιβάλλον διὰ τοῦ ὄγκου

καὶ τοῦ μεγαλείου του ! Τὸ Φέουδον, τὸ ὁποῖον εἰς παρφημένην καὶ ἀποπτᾶσαν, φεῦ ! ἐποχὴν ἀντήχει ὑπερήφανον ἐκ τῆς κλαγγῆς τῶν ὅπλων, ἐκ τῶν θουρίων νικῶν τοσοῦτων ἀνδρείων καὶ ὀπλισμένων βαρύνων ἵπποτων, νῦν δὲ λησμονημένων. Καθεύδουσι καὶ αὐτοί· ἀντιπαρῆλθον ὡς ὄνειρον καὶ τὰς πύλας τὰς καμαρωτάς, τὰς ἄλλοτε τόσῳ κοσμοβριθεῖς, ἥδη σκεπάζει ὁ κονιορτὸς καὶ αἱ ἀράχναι, ἐν ἀδιαλείπτῳ ἡσυχίᾳ ὑφαίνουσαι τὸν ἱστὸν αὐτῶν. Καὶ κατέστησαν ἀραχνῶδες τὸ Φέουδον, τὸν ὑπερήφανον Πύργον, τὸν φέροντα ἄλλοτε βαρύντατα οἰκόσημα, ἥδη δὲ ἀνήκοντα τῇ ἱστορίᾳ.

(Ἐγγραφον ἐν Μάντζεστερ, 1899)

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΖΛΑΤΑΝΟΥ

ΕΙΣ ΛΕΥΚΩΜΑ

Εἰς' ὦραία, τὸ ξέρω,
ἔχεις χάρι καὶ νεότητι,
καὶ τρελλαίνεις καὶ γέρο
καὶ παππᾶ καὶ δεσπότη.

Ἐστους χορούς, ποῦ ζαλίζουν
κάθε νειό, κάθε κόρη,
τὸ κ α ρ ν έ σου γεμίζουν
χίλιοι δυὸ σπαθοφόροι.

Ἐχεις τέχνην 'ς τὴ μόδα
καὶ συχνὰ τὴν ἀλλάζεις
καὶ φτερούγαις καὶ ῥόδα
'ς τὸ καπέλλο σου βάζεις.

Τὸ λευκὸ φόρεμά σου
μιὰ χαρὰ σοῦ πηγαίνει,
τὸ θαυμάζ' ἡ μαμά σου,
τὸ θαυμάζουν κ' οἱ ξένοι.

Ἐχεις σπίτια παλάτια
μὲ μαρμάρινους τοίχους·
ἔχεις ὠμορφα μάτια,
τί τοὺς θέλεις τοὺς στίχους ;

[1901] **ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ**

